

Foto: Mats Hannerz

Groddplantor av gran efter sådd.

I detta nummer

- Nytt test av lagringskador
- Asa-mockan
- Inversmarkberedning
- KORTNYTT
- PLANTskolan – bekämpningsmedel

Skogssådd av gran – värt att pröva, tycker forskare

Skogssådd förknippas nästan uteslutande med tall, men gran har också frön. Gransådd är ett förbiset alternativ som skulle kunna sänka förnyingskostnaden på rätt marker, men de praktiska erfarenheterna är hittills begränsade. Såddforskaren Ulfstand Wennström vill därför uppmuntra fler att prova gransådd – åtminstone i liten skala.

- Gransådd har dåligt rykte, säger Ulfstand Wennström, som ansvarar för frö- och såddforskningen vid Skogforsk i Sävar. Sådd har naturligtvis större chans att lyckas på en typisk tallmark än på en bördig – och kanske fuktig – granmark. Men jämför man trädslagen på samma marker klarar sig granen bra i konkurrensen.

Skogforsk har bland annat lagt ut försök i Västerbotten och Västernorrland där gran och tall har såtts sida vid sida.

Skogsägaren Carl Johan Robsahm i Värmland står i en lyckad granförnyring som handsåddes åtta år tidigare. Foto: Mats Hannerz

Likvärdiga resultat efter två år ...

De första två årens resultat sammanställdes av Niclas Larsson som ett examensarbete vid SLU. De visade bland annat att plantbildning, d.v.s. hur många plantor som bildas per sått frö, plantöverlevnad och tillväxt under de två första åren i genomsnitt var lika hög för gran som tall.

.. men liten fördel tall efter fem år

Ulfstand Wennström har sedan följt upp resultaten fem år efter sådd, och då finner han att tallarna har vuxit ifrån granarna en aning. När han detalj-

studerade försöken fann han däremot att granen klarade sig bra i fuktigare partier, om bara markberedningen var väl utförd.

– Tallen är en pionjärart som växer snabbt i början. Det är inte otroligt att granen kan hävda sig på sikt, säger han.

Överlevnaden var också något högre för tall än för gran. Skillnaden var dock marginell, efter fem år var plantbildningen 20 procent för tall och 16 procent för gran.

Forskningen har lagt lite resurser på gransådd, menar Ulfstand Wennström. I Norge finns något försök och i Finland har gransådd tillämpats i större skala men i dag sås nästan ingen gran. Det kan vara en så enkel förklaring som att det har rått brist på granfrö eller att

försöken är utförda på marker som är olämpliga för gransådd.

Inte på finjordsrika marker

– Granen är känsligare för uppfrysning än tallen, som har rötter som förankrar sig bättre i underlaget, säger han. På finkorniga marker bör man vara försiktig med gransådd. Gransådden bör ha sin ”nisch” på fuktigare och friskare delar av en ”tallmark”.

Ulfstand vill ändå uppmuntra fler att prova sådd med gran, gärna i kombination med tall. Ett alternativ skulle kunna vara att låta såddaggregatet byta trädslag så att gran sås på friskare delar av ett hygge och tallen på de torrare delarna. /MH

Den sådda granen växer sakta men säkert. Granen såddes för sex år sedan i Mårdsele, Västerbotten. På bilden finns även självföryngrad tall och björk. Foto: Ulfstand Wennström.

Såddbibel på nätet

Skogsskötselserien, som är Skogsstyrelsens satsning på heltäckande läroböcker i skogsskötsel, utökas i snabb takt. Nu finns boken om sådd som på 63 sidor beskriver skogssåddens grunder, utförande och ekonomi. Författarna Urban Bergsten och Kenneth Sahlén är såddforskare vid SLU med decennier av erfarenhet bakom sig.

Skogsskötselseriens delar laddas ned som pdf-filer på internet:

www.skogsstyrelsen.se/skogsskotselserien

Skogsskötselserien kommer att innehålla 18 delar som nu publiceras efterhand. Redan tidigare fanns avsnitt om *röjning*, *skogsskötselns grunder* samt *mark- och vatten*. Närmast väntar ett avsnitt om *produktion av frö och plantor* samt ett om *skötsel av lövskog*.

Kortnytt

55 000 kronor kubikmetern

Det kan vara priset för en fin stock av masurbjörk. En odling med masurbjörk kan på 40 år generera lika mycket pengar som 1 000 års traditionell granodling. Om odlingen lyckas. Nu finns boken som beskriver masurbjörkens odling, skötsel och användning. Den är skriven av Harald Säll, lektor i virkeslära vid Växjö universitet, och Bengt-Elis Pettersson, landsbygdsutvecklare vid Sävsjö kommun. De är båda skogsägare och driver företaget Masurbjörk och specialplantor.

Kontaktinformation hittar du på www.masurplantor.se

Punktröjning minskar älgbetet

Tallar som växer nära eller under lövplantor betas mer av älg. Däremot påverkas inte betet av mängden löv på ett hygge. Det räcker därför att punktröja det löv som direkt konkurrerar med tallarna. Tallarna betas också mer om de planteras efter en kraftig markberedning, som plogning och högläggning. De växer bättre och blir mer smakliga för älgen. Det är finska forskare som har modellerat vilka faktorer som påverkar älgbetet i tallungskog.

Källa: Ari Nikula med flera, *Silva Fennica* nr 42(4), 2008.

Sågen sågas av finska björkforskare

Stamkvistning kan ge bättre virke hos björkar, men stamkvistningen bör göras med en bra sekator, inte med såg. Det rekommenderar finska forskare som konstaterade att sågkvistade björkar hade mer missfärgningar i veden än sekatorclippta björkar. De rekommenderar också att man lämnar en grenstump på 5 mm för att inte skada veden.

Källa: Ursula Schatz med flera, *Silva Fennica* nr 42(2).